

Abonamentele
se fac la Tipografia
Statului.

ARCHIVA ISTORICĂ A ROMÂNIEI.

Esse uă dată pe
septemână cu prețulu
de 1 galbenū pe annū.

SUB AUSPICIELE MINISTERIULUI JUSTIȚIEI, CULTELORŪ ȘI INSTRUCȚIUNII PUBLICE.

Annulū I.

Redactor: B. PETRICEICU-HĂJDEŪ.

Annulū I.

ex-professor superior de istoriă și statistică, ex-bibliotecar, ex-membru allū Comissionii documentali.

Documente publicate in limbe străine.

No. 29.

1673, (Septembre?), fără locū.

Scrissoarea commune din partea domnului moldovelescū Stefanū Petriceicu și a domnului muntenescū Grigoriū Ghica, preșintată regelui polonū de către ambassadorul lorū la 8 Octobree in tabăra din câmpii de la Mogiel; in care scrișsoare pe de uă parte se comunică sciri despre mișcările și intențiunile Turcilor și despre modulū cellū mai potrivitū de a-i attaca, éro pe de altă parte se suppunū priimirii regesci condițiunile principali alle unei aliante între terrile române și Polonia.

(Textulū polonū e publicatū in cōlecțiunea d-lui A. Grabowski, *Ojezyste spominki, Kraków, 1845*, t. 2, p. 264—267).

Pentru mila lui D-șeū rugămū pe M. V. R., domnulū nostru grațiosū, de a nu desvulgă secretulū inaintea nimenui, căci chiarū acum patru Turci fugisserō in Polonia, cari pribegindū de acollo inapoī și venindū la Hotinū, ne pērīrō inaintea lui Hussein-Pașa, afirmândū cumcă noi amū fi îndemnândū pe Poloni de a lovi asupra Turcilor. Așa dērō, avēndū in vedere pericolele nōstre, vē rugāmū cu stăruință de a păstra tōte astea numaī pentru sciința propriă a M. V. R. d. n. g. *Opiniunea nōstră este, că messura cea mai nemeritā arū fi, ca M. V. R. d. n. g. să trimitteți oștea dēntāuū in Ucraina, pentru a se assigura de Cozacī, ceea ce pe locū va lipsi pe Turci de marea lorū aripă de speranță, și totū-d'ua-datā va închide șlahulū (drumulū) tă țareșcū. Ce-i dreptulū, Cozacii promittū ascultare M. V. R. d. n. g., dērō catū a nu se increde in nesce omeni, cari sunt in stare de a inșella pe însuși draculū și prin a cărorū perfidiă pere creștinēitatea. Arū fi mai bine, ca M. V. R. d. n. g. să-i luați in armata vōstră, ținēndu-i de aproape, ca să nu ve pōtă trāda, éro pe veri-uă căți-va*

din capii lorū să oprīți ostaticī. Doroszenko nu contenesce de a accusa Moldova și Valachia! ca unite cu Poloni, și la sultanū, și la vizirū, și la caimacamū, și aici la Hussein-Pașa, care ne dă scrisorile lui pentru citire. Ne minunāmū de unde are ellū aceste sciințe, și rugāmū éroși pré-multū de a se păzi taīna.

Doroszenko stă in Cihirinū, pândindū in tōte părțile, ca Iuda vinđetoriulū Domnului Cristū, pentru a trece in partea cellorū mai tari: să nu-lū credeți M. V. R. d. n. g. Oștea lui se mișcă in susū in direcțiunea Bisericeī-Albe (Bialacerkiew) la Motylowka. A fostū acollo cu ei și unū trimissū allū nostru. Dīceaū unii dentre Cozacī c'orū să ținā cu Poloni, éro alții arretau dorința de a merge la intimpinarea lui Dumitrașcu Raicea (*), colonelū trans-dneprianū, care se apropiă cu oștea moscovită, și să-lū impedece de a se uni cu d. Hanenko, cea ce trebuī să fie mai bine cunnosecutū M. V. R. d. n. g. D. Hanenko sta la monăstirea de la Pecera. Dēca va adjunge trēba la inchiāierea tractatului de pace, M. V. R. d. n. g. să bine-voiți a nu uita aceste duo domnie, Moldova și Valachia, și a-nume ca domniū să nu se schimbe a-dessea și să nu se facă mari încārcări (aggrawacyj), ci să se dea sultanulū numaī ce i se cuvīne, fără alte appesări.

Să bine-voiți a sci M. V. R. că sultanulū se aflā la Oblucița, undē făcuse podū. Sosi acollo la 29 Septembrie, petrece in venătōrie, dērō are și uă armată de 30,000, din cari 10,000 omeni alleși. Bani rāsipesce, oști totū mereū adunā: in cursulū iernei va să concentreze in Dobrugia uă putere mare, ca să fiā gata de a se mișca in primāvēra. Dērō cu ajutoriulū lui D-șeū, arū tre-

(*) Moldoveanū de originā.

bui chiară acum ierna să aduceți osti la **Dunăre**, aședându-le în orașul dunărenu **Reni** și de acollo în susu d'a-lungul **Prutului**, *incunguratu totu cu orașe și sate avute*, unde armata se pôte mânține în totă mulțumirea, avându pâne multă și destullă hrană pentru cai. Pe dată s'arū putē cupprinde tôte orașele, **Cetatea-albă** (Bialogrod), **Tehinia**, **Smilū** (Sinaklaholi?), și apoi desghiățându-se **Dunărea**, oștea fōră pericolū, cu sabia în mână, arū inainta pōnē la **Constantinopole**; *érō déca Serbū arū af-la despre trecerea Dunărū, și eī inco s'arū resculla contra Turcilorū. Armata sã trecã prin Ucraina, căci astū-feliū și Turcū cu Tătariū vorū fi inspăimēntați, și țerra noastră nu va fi depredatū, și noi inșine nu vomū căde în bānuellā la păgāni.*

Grău și alte provisiuni, precum orđū, risū, untū, miere, se adunā în magasie, ce **Turcii** aū ziditū cu acestū scopū la **Țuțora**. Pe uscatū transporturile se facū cu cămille, *érō pe Prutu cu șaițe pōnē la Țuțora*. Ambassadorulū M. V. R. se întorce din **Crimū**; la 1 Octobree plecā din **Iași** și merge la **Hotinū**, dupō porunca lui **Hussein-Pașă**.

Déca M. V. R. veți avé de gândū de a trimitte uā armată la **Hotinū** contra **Turcilorū**, *apoi va sã vē trebuescă 6,000 de infanteriā bună, aprōpe 12,000 de căllărime, și tunuri ușore, căci aū și eī uā oște alléssă, pōnā la 20,000 de ómeni.* În bătăliā **Turcii** vorū împinge inaintea óstei cămille, pentru a infricoșa pe caii cei nedepriși. Regimentariū M. V. R. catā sã scie a recunnósce bine pe păgāni, fiindū că noi *ne vomū ține la uā parte și vomū adjuta apoi a-ī lua la gónā.*

Rugāmū pe M. V. R. ca țerra noastră sã nu fiā jefuită; de asemenea, ca aceste scrissori alle nōstre sã fie arse, ca sã nu cađă în mânele cui-vași; *érō ce va spune verbalē trimissulū nostru, M. V. R. sã-ī dați intru tôte credare.*

Turcii grāmēdirō pe țermii **Prutului** uā mare mulțime de provisiuni: dare-arū D-deū sã se nimerescă pentru trebuința oștilorū creștine! În dioa de 2 Octombree ne veni aici vestea, că patru mii de cămille ducū la **Țuțora** feliurite provisiuni. De asemenea *verī-uā 40 séū 50 șei-ce transporteză provisiunile pe Prutu pōnē la Țuțora, unde este depositulū generale.*

Enumerarea dorințelorū, comunicate M. S. R. pe lōngă scrissōrea domnilorū **Moldovenū** și **Muntēnū**.

Maī întâiu rugāmū pe Cellū de susū, ca sã bine-cuvinteze intențiunile M. V. R. d. n. g. astū-feliū, în cātū în acéstă espedițiune a M. V. R. in țerrele nōstre, capulū dușmanilorū sã cađă sub sabiā, și sã ne mântuimū noi, crestiniū, cari de viū simțimū caznele iadulū.

Apoi rugāmū cu suppunere, că în casū de nereușită, cāndū va voi sã-și resbune asupra-ne puterea păgānilorū, și va voi sã ia de la noi mai multū de cātū ce avemū, *căci ne storserā deja și suffletele*; atunci sã bine-voiți a ne priimi sub grațioșele și îndurătoriele aripe alle vōstre și alle regatulū, și sã ne accordați unū locșorū, *unde toți căți ne vomū întēpla sã putemū avé odihnā.*

Déca D-deū, dupō dorințele nōstre, va încununa planurile M. V. R., rugāmū sã nu se schimbē atunci obiceiēle domnesci alle țerei nōstre, *nici veniturile domnesci și boieresci territoriali, precum sunt: vāme, ocne, decime de oī, de albine, de porcī, de vinū; și tôte altele venituri domnesci sã remānā alle domnilorū, dupo obiceiulū pāmēntulū (według zwyczajū ziemie).* Bisericele sã nu fiā assuprite.

Boierū sã urmeze a fi boieri cu voia și al-legerea Domnilorū, dupre vechiulū obiceiū pāmēntescū: sã se témā sluga de stăpānū.

Cāndū vomū avé trebuință de adjutōrie, sã nu ni se refuse. *Nobilimea districtuale, numitā slugi domnesci (slachte zas ziemiska, klórzy sie zowja slugami Hospodarskiemi), sã nu fiā appēsātā de către óste, nici sã se punā soldați priu casele lorū, și sã nu suffere nici uā călcare in libertățile lorū.*

Totă țerra și toți suppușū domnesci, sã servescă dupo poruncele domnesci, pedepsindu-se acei neascultători dupre vechiā lege obiceinică a țerei (prawem starém ziemskiém zwyczajném).

Pentru tôte aceste dorințe alle nōstre ceremū dela M. V. R. unū privilegiū cu iscāllitura *autografă și sigillulū M. V. R.*, pentru ca sã ne putemū bucura de libertate.

Documente inedite în limbe străine.

No. 30.

Suceva, 1517, Decembre 26, pergamenă.

Domnul Ștefană cellă tēnerū enumeră cu amēnuntulū tōte transacțiunile prin carī satulū Casa-Oancăi cu nă mōră și monastirea Brusturii trecură în stăpânirea postelniculū Șerpe, și anume dândū în schimbū ex-pūrcălabulū Petru satele sēlle de cumpăratură ½ Cristesci și 4 părți din Iieșesci; apoi arrētă cum postelniculū Șerpe pe acellū satū Casa-Oancăi cu mōra și monastirea Brusturii și înco căte-va obiecte mișcătōrie, le dede daniă monastirii Nēmțulū cu ōre-carī condițiūni precise; în fine, întăresce învoēlla încheiată între postelniculū Șerpe și monastirea Nēmțulū.

(La Archiva Statulū).

† Милостію. божією мы Стефан воевода. го-сподръ земли молдавской. знаменито чиним ис сим листом нашим. взсѣм кто нам вздрит. или чтѣчи его оуслышит. вже прінде прѣд нами. и прѣд нуши молдавскими бояре наш вѣрнии болѣрнии пан Козма Шарпе постелник. никим непонжен. дни присилован. и измѣна свои правои штинни. и выкупленіе свое. шт его правого срника. цю шн имал шт родителѣ господствамы Богдана воеводи. цю шн била кѣпила тотѣ половина село на имѣ Крзстеци. цю на Калнишы вышнаа част за ск злат татарских. шт Горѣ дочка. Пан Болдиша. и шт племенника своего. шт Лазур Грашницѣ. шнскове Данчяла Болдиша. и ис привиліе цю имал. Данчяла Болдиш. за мартърїю. шт дѣда господствамы Стефана воеводи. а же привиліе цю имал Данчюла Болдыш шт прѣдѣда господствами шт Алѣсандра воеводи. а шна. изгорнаа. та измѣна тотѣ половинѣ село Крзстеци цю на Калниши вышнаа част. и четири. части село шт Илѣшешчи. цю била кѣпила пан Козма Шарпе постелник. тоти четири части. шт Илѣшешчи. шт наши слзги. шт Гаврил. и шт Ромашко. шт синове Сорини. и ис привиліе цю имал мати их Горѣ. шт кѣпеш. шт дѣда господствамы Стефана воеводи за рк злат татарских. сз нашим слзгом вѣрном сз Петрс бившии пржкалаб сынѣ Пашкѣ Хзчсгз. и слзга наш вѣрнии Петрс бившии пржкалаб дал нашемѣ вѣрномѣ панѣ Козми Шарпе постелникѣ. его правою штинни. и дѣданіѣ (sic). шт его правых срнкѣ цю имал штец его шт кѣпеш шт дѣда господствамы Стефана воеводи. за мартърїю. а же привиліе цю имал Шанка. шт прѣдѣда нашего шт Алѣсандра воеводи. а шна загиннала коли Търци всевали нашиѣ земли. цю била кѣпила тое село где била

двм Шанкѣ. на Краковѣ. и сз млинном. и сз млинном (sic) 8 Краковѣ штец его Пашко Хзчсгз. шт Маршика дзци Шанки. и едно монастыр Търкатславѣ. цю сѣ имѣншет тепер Брсстсри. цю била же кѣпила. тот монастыр. штец его. Пашко Хзчсгз. шт Алѣза. и шт Милчѣ шнскове Търкатслови. и ис привиліе цю шни. имали шт прѣдада нашего. шт Алѣсандра воеводи. за см злат татарских. ино мы видавше их добри воли. и ткмеж. и добрен. измѣненіе. а мы такожде и шт нас дали есмы нашемѣ вѣрномѣ панѣ Козми Шарпе постелникѣ. тотѣ село на имѣ где била двм Шанки. на Краковѣ. и сз млинном 8 Краков. и един монастыр. Търкатславѣ цю сѣ тепер именшет. Брсстсри. како да ест емѣ шт нас срнк. и сз взсем доходом емѣ. непоршнено николиже на вѣки. а хотар томѣ село на имѣ где била двм Шанки на Краковѣ. и сз млинном 8 Краков. и тои монастырю Търкатславѣ. цю сѣ тепер именшет Брсстсри. да ест шт срнх сторон по старомѣ хотарѣ. покѣда из вѣка шживали. и с том тогож дне прінде прѣд нами. и прад нашими бояре. наш вѣрнии пан Козма Шарпе постелникѣ. и благопроизволи. своим. благым произволеніем. и честим и свѣтанм сердцем и даде вз здравіе. и спасеніе дѣши свои. нашемѣ свѣтомѣ монастырѣ немецкомѣ. и деже ест храм. взнесеніе господа бога и спаса нашего. Исуса Христа. и где ест итѣмен молебник. наш поп Парденіе. тое вышеписанное село на имѣ. где била. дом Шанки на Краковѣ. и сз млинном 8 Краков. и монастыр Търкатславѣ. цю сѣ тепер именшет Брсстсри. и еще дал един свѣшник шт шестинадѣст сомн сребра. и единѣ каделницѣ шт пет сомн сребраж. и единѣ чашкѣ сребрѣниѣ и пет лзжки сребрѣни. и един патрахил. шит сз фиршм. и сз иконами. и жанчсгом. и канафи сз златом. и сз жанчсгшм. и ишшии шкрашеніе шдежди. церквн шт сршиник фрѣски сз златом. ино мы выдѣвше его доброй волю, и дѣканіе ш.ж шн дал вз за здравіе. и вз испасеніе дѣши свои. тое взсе вышеписанное село и монастыр. а мы також и шт нас дали и потврздили есмы нашемѣ свѣтомѣ монастырѣ немецкомѣ и деже ест храм. взнесеніе господа бога и спаса нашего Исуса Христа. како да ест томѣ нашемѣ свѣтомѣ монастырѣ. немецкомѣ. срнк и сз взсем доходом. непоршнено николиже на вѣки. и пак шт том тогож дне прінде прад нами. и прад нашими бояре. молебник наш поп Парденіе итѣмен. и сз вз-

сѣми братіями. въ немецкого монастырѣ. також по
нужде доброй воли никим непонужени. дни прѣкло-
вани. и потокомъ илансѣ. с нашимъ вѣрнымъ спанымъ
Шарпею постельникъ. како и до где бѣдет. свѣти
монастир. и кто бѣдет игѣмен. и братіа въ мона-
стир. прі ихъ животѣ и пак по ихъ животѣ. а вси
аки. имали. сажити. по всен постъ спеніе того-
родяце на всакъ денъ параканс. али доколѣ бѣдет
жив нашъ вѣрній панъ Козма Шарпе постельник. а
пак по его животѣ и смерти. кто бѣдет игѣмен.
и вси братіа. в тей свѣтой монастыр. а вси абы
имали. помѣнѣти къси помѣни коли (sic) колико тра-
бвют. испрѣва презъ едни годъ. и пак коли сѣ емъ
испазнит годъ. вси абы имали емъ. счинити памѣт.
а пак въ толѣ напрад. на всѣхъ годъ. абы имали
сажити в вечери парастас. и колиевъ. а за стриа ле-
тюріе. и колиевъ. и всамъ братіамъ имаетъ дати при-
либек. а на то ест вѣра наша... вишеписаннаго мы
Стефана воеводи. и вѣра прѣвзлюбленнаго брата
господства мы Петра. и вѣра ежѣхъ коар нашихъ вѣ-
ра пара Исака. вѣра пана Петра дврника. вѣра па-
на Шандра вѣра пана Петри азъ вѣра пана Кас-
ка вѣра вѣра (sic) пана Гринковича и пана Талаба
хотинскихъ. вѣра пана Косте и пана Кондри немец-
кихъ. вѣра пана Петрика и пана Толдера повоград-
скихъ вѣра пана Дька Яребре портарѣ сѣчарскога
вѣра пана Храма спятарѣ. вѣра пана Бремѣа ви-
старника вѣра пана Сакмана чашника вѣра пана Стр-
чи столника. вѣра пана Къцелѣна комиса. и вѣра
всѣхъ коаре нашихъ молдавскихъ. великихъ. и малыхъ. а
по нашимъ животѣ кто бѣдетъ господаръ въ дѣтен
нашихъ. или въ нашего рода. или пакъ едъ кого ко-
гъ изберетъ господаремъ бити нашихъ молдавской зем-
ли. тѣмъ би имъ не порѣшилъ нашего алиенъ имъ ст-
врѣдла. и скрѣпна. занѣжъ би имъ. стрѣдла. и скрѣ-
пна. и пакъ. кто бѣдетъ игѣмен. и крагін. въ тѣмъ
праждереченымъ. немецкомъ. монастыри. въ такъ да саж-
жит. и да счинитъ паметъ нашемъ вѣрномъ. панъ Ко-
зми Шарпеви постельникъ. какоже выше рѣхымъ. а
пакъ кто сѣ покѣсит. порѣшити. или непорѣшити. ихъ
тѣмъже. сынъ непроиенъ да бѣдетъ. господемъ нашимъ
Иисусъ Христомъ. и шѣетъ да дастъ прѣдъ страшномъ. съ-
днцемъ. господа бога. и спаса нашего. Иисусъ Христа
а на болшее крѣпостъ и потрѣженіе великанъ есмь на-
шемъ вѣрномъ панъ Тетрѣушанъ апофетъ. пи-
сати. и нашъ печатъ привѣстити къ семъ листъ наше-

мъ: † писа Мнхоуца в Сѣчарѣ в лето 1738 де-
кевріе кв.

Cu mila lui D-deu noi **Ștefanu** voevodă, domnulă țerrei **Moldovei**, facemă cunnoscută cu acestă carte a noastră tutuloră cine o va vedă, sêu citindu-se o va aude, precum a venită în- naintea noastră și înaintea boieriloră nostri mol- dovenesei credinciosă boierulă nostru panulă pos- telnică **Cosma Șerpe**, de nemine silită, nică assuprită, și a schimbată a sea dreptă moșă și cumpăratură dintr'allă lui dreptă urică, de la părintele domniei melle **Bogdanu** voevodă, din care urmază, că cumperase ellă jumătatea satului numită **Cristescii**, pe **Calnișu**, partea de susă, dreptă 220 de galbeni tătăresci, dela **Sora** fiă lui **Hea Boldeșu** și de la nêmulă eă **La- zără Grașă**, nepoți de fiă ai lui **Danciu Boldeșu**, cu documentele de mărturiă ce luase **Danciu Boldeșu** de la moșulă domniei melle **Ștefanu** voevodă, căci documentele măi vechi alle lui **Danciu Boldeșu** de la strămoșulă dom- niei melle **Alexandru** voevodă arseră; și aș schim- bată ellă acea jumătate de sată **Cristescii** pe **Calnișu**, partea de susă, și patru părți din sa- tulă **Hiesescii**, care cumperase postelniculă pană **Cosma Șerpe** de la slugele nôstre **Gavrilă** și **Ionașcu** fiă **Sorei** pe temelulă documente- loră de cumperatură ce avea maica loră **Sora** de la moșulă domniei mele **Ștefanu** voevodă, dreptă 120 de galbeni tătăresci; le-a schimbată tôte cu credinciosă sluga nôstră **Petru** fostă pûrcălabă, feciorulă lui **Pașcu Hăciugă**, dândă acesta credinciosulă boieră allă nostru postelnică pană **Cosma Șerpe** a lui dreptă ocină și moșă din dreptele sêlle urice de mărturiă, ce luase tatălă sêu pêntru cumpăratură de la mo- șulă domniei melle **Ștefanu** voevodă; căci do- cumentele măi vechi a lui **Oancă** de la strămoșulă nostru **Alexandru** voevodă, periră cândă **Turci** veniră cu rêsboiă assupra pământulă nostru; și a- nume ocina și moșia; satulă unde a fostă casele **Ôncăi** pe **Cracău** și cu móră in **Cracău**, cari le cumperase tatălă sêu **Pașcu Hăciugă** de la **Mărușca** fiica **Ôncăi**, și uă monăstire a **Tur- batulăi** numită acumă **Brusturii**, ce o cum- perase totă tatălă sêu **Pașcu Hăciugă**, de la **Alexa**

și de la **Mihnea** nepoții **Turbatului**, cu documente de la strămoșul nostru **Alessandru** voevodă, *dreptu 240 de galbeni tătăresci*. Deci și noi vedându a loră voință și tocmelă și bună schimbă (†) așijderea amă dată și de la noi credinciosului boierului nostru pană **Cosma Șerpe** postelnică acellu sată cu numele unde aū fostu casele **Ōncăi**, pe **Cracău** și cu mōră in **Cracău** și monastirea **Turbatului** numită acumă **Brusturii**, ca să'i fie lui de la noi uricū, cu totū venitulū, neattinsū nicī uă dată in vēcū; éro hotarulū acellu satū pe nume unde aū fostu casele **Ōncăi** pe **Cracău**, și cu mōră in **Cracău**, și allū acei monastiri a **Turba'tului** numită acumū **Brusturii**, să fie despre tōte părțile *dupē vechiulū hotarū pe unde din vechiū se locuia*. Și dupe aceia totū intru aceiași đī aū venitū inaintea noastră și inaintea boierilorū nostri credinciosū boierulū nostru panū postelnicū **Cosma Șerpe** și a bine-voitū cu a sa bună-voință și pură și luminată animă, și a datū pentru sănătatea și mântuirea sufletului sēu santei nōstre mōnăstiri **Nēmțului**, unde este templulū Înălțarea Dumneđeului și Măntuitorului nostru Iisusū Cristū și unde este egumenū rugătoriulū nostru popa **Parteniū**, acellū mai susū scrissū satū pe nume unde aū fostu casele **Ōncăi** pe **Cracău** și cu mōră in **Cracău**, și Monastirea **Turbatului**, numită acum **Brusturii**, *mai adăogându pe d'assupra unū sfeșnicū de șesse-spre-dece somme (?) de argintū, și o cădebnia de cincī somme (?) totū de argintū, și unū paharū de argintū, și cincī lingure de argintū, și unū patrafilū cusutū cu firū și cu icōne și cu mărgăritarū; și cănafurī cu aurū și mărgăritarū, și alte veștminte, podōbe bisericescī, de urșinicū italianū (*) cu aurū, și noi vedēndū a lui bună*

(*) *Urșenicū* însemnă aci vederatū uă scupă stoffă de metasă, eră prin cuvintulū *italianū* amū tradusū termiunulū *opyекu*, care ni se pare a nu fi de cătū *фряски*, de la *фряк* sēu Frāncū, precumū Rușii numiaū pe Genovesi și pe Venețiani.

(†) Tōtă jumetatea de mai susū fiindū prē incurată prin desfășurarea istoriei fie-cării moșii, mai nainte de a începe ea in stăpânirea postelnicului Șerpe, eredemū de folosū a simplifica detaliile într-unū modū sinopticū:

1. 1 satulū Cristescii, de'ntăiu proprietatea lui Danciu Boldeșū, dela care trece la nepoții sēi Lazarū Grașiță și Ilea Boldeșū, éro dupō mōrtea acestui din urmă partea lui o moștenescē fiă-sca Sora; in fine, satulū se vinde lui Șerpe pentru 220 galbeni tătăresci.

2. 4 părți din satulū Iieșesci, de'ntăiu proprietatea Sorei, dela care trece la fiul sēi Gavrilū și Romașcu, carī o vindū lui Șerpe pentru 120 galbeni tătăresci.

3. Satulū Casa-Oancăi cu uă mōră in Cracău, de'ntăiu pro-

voia și daniă care ellū a datū pentru sănătatea și mântuirea sufletului sēu, acelle tōte mai susū scrisse, satulū și mōnăstirea, și noi așijderea și de la noi amū datū și amū întăritū santei mōnăstirii nōstre **Nēmțului**, unde este templulū innălțării D-đeului și Măntuitorului nostru Iisusū Cristū, ca să fie santei acei mōnastiri a nōstră **Nēmțului** uricū, și cu totū venitulū, neclintitū nicī uă dată in veci. Și éroși totū intru aceiași đī, a venitū inaintea noastră și inaintea boierilorū nostri, rugătoriulū nostru popa **Parteniū** egumenū, și cu toți frați de la monastirea **Nēmțului**, de asemenea de a lorū bună-voia, de nemine siliți nicī assupriți, și s'aū tocmitū cu allū nostru credinciosū panū postelnicū **Șerpe**, că pōne cândū va sta sânta mōnăstire și ori-cine va fi egumenū și frați acollo, in vieța lorū și dupō mōrtea lorū (!), *ei sū aibă a sluji in totū postulū Adormiri Născētōrei de D-đeū in tōte đillele paracisū, in cătū timpū va trăi allū nostru credinciosū panū postelnicū Cosma Șerpe; éro dupe mōrtea lui cinē va fi egumenū și toți frați la acea sântă monastire, să aibă a-i face tōte pomenirile dupē obiceiū, d'ântēiū dupā implinirea unū anū să facă uă amintire, și éro de atunci inainte in toți anūi avēndū a sluji sēra parastasū și colivă, și demănētu liturgiă și colivă, și la toți frați să se dea căte unū adausū de beatură*. Și la acēsta este credința domniei melle cellui mai susū scrissū **Ōncă Ștefanū** voevodū, și credința *pre-ūbitulū frate allū domniei melle Petru*, și credința tutulorū boierilorū nostri, credința panului **Isacū**, credința panului **Petru** vornicū, credința panului **Șandru**, credința panului **Negrilă**, credința panului **Grincovici** și a panului **Talabă** purcălabii **Hotinului**, credința panului **Coste** și a panului **Condrea** de la **Nēmțū**, credința panului **Petrica** și a panului **Toderū** purcălabii **Cetății-noūe**, credința panului **Luca Arbure** portarulū **Sucevei**, cre-

prietatea lui Oancă, dela care trece la fiă-sca Marușca, care illū vinde lui Pașco Hăciugă, de la care illū mostenesce fiu-sēu purcălabulū Petru.

4. Monastirea Brusturii de'ntăiu proprietatea lui Turbatū, dela care trece la nepoții sēi Alexa și Mihnea, carī o vindū pentru 240 galbeni tătăresci lui Pașco Hăciugă, dela care moștenescē purcălabulū Petru.

In acēstū modū, descurecându-se tranșacțiunile territoriali oc-curse in cursū de unū secolū, căci primii tranșacțiunari, Danciu Boldeșū, Sora, Oancă și Turbatulū trăiaū încō in đillele lui Alessandru-vodă cellū Bunū, va fi lesne de a înțellege schimbulū operatū între postelniculū Șerpe și purcălabulū Petru.

dința panului **Hrénŭ** spătarŭ, credința panului **Ieremia** visternicŭ, credința panului **Săcuianŭ** paharnicŭ, credința panului **Stărcé** stolnicŭ, credința panului **Cătellénŭ** comisŭ, și credința tuturorŭ boierilorŭ nostri moldovenesci mari și mici; éró dupó vieța nóstră cine va fi domnŭ din copiŭi nostri, seŭ din némulŭ nostru, *seŭ orŭ pe cine D-đeŭ va allege* a fi Domnŭ pámên-tului nostru moldovenescŭ, acella să nu strămute a nóstră daniă și întăritură, ci mai vértosŭ să o întărescă; éró cine va fi egumenŭ și frațiŭ întru acea mai susŭ numită mōnăstirea **Némțului**, *veceia așa să slujescă și să facă amintirea credinciosului nostru panŭ postelnicŭ Cosma Șérpe*, precumŭ mai susŭ amŭ đissŭ; și éró cine se va ispiti a strămuta saŭ a nu implini a lorŭ tocmelă, acella neiertatŭ să fie de Domnulŭ nostru Iisusŭ Cristŭ și răspunsŭ să dea înaintea înfricoșatului județŭ allŭ D-đeului și Mântuitoriului nostru Iisusŭ Cristŭ. Și spre mai mare țăriă și confirmațiune amŭ poruncitŭ credinciosului nostru panŭ **Totrusénŭ** logofetŭlŭ a scri și a anina pece-
tea noastră la această carte a noastră: † A scrissŭ Mihața in Sucéva, anulŭ 7026 decembre 26.

No. 31.

Tergovisce, 1529, maiŭ 12, pergamenă.

Moise-vodă întăresce monastirei Tisména vămile dela Calafatŭ și dela unele bălți, enumerândŭ anume mărfurile supuse la vămuire.

(Acestŭ documentŭ, de cellŭ mai mare interesŭ pentru istoria commerciale a Românilorŭ, se află la Archiva Statului).

† Милостію вожію Іw Мѡуѡси воевода и господина земаи сгровахаїнско сынз великаго и прѣдокраа Владислав воеводн. дават господствомн. сѣѣтомъ монастырѣ зовомаго Тисмѣна храмже и вчителю свѣтѣи прѣчиности и прѣвагословенѣи владицице нашеи когороднице и присно дѣвни Маріа и чеснаго. и славаго еа сценіе. и наставникѣ. и вчителю словеснаго стада христова. нермонах Бувстратіе. и вѣск кратѣем елици сѣт. вѣ свѣтѣи монастырѣ. дават господствомн. вама Балафатѣ. якож да им сѣт вѣ чинѣ. и вѣ вѣха вѣс и да сѣнимае вамѣ вѣт Калафатѣ вѣт кон аспри в. и вѣт вола г и вѣт крава ас в. и вѣт двоі вѣце аспрѣ. и вѣт вѣрѣтица пшеницѣ. ас в. и вѣт сѣт вѣрѣшец г вѣрѣшецн. и вѣт вѣзеаницѣ вино. ас

†. Бистрец и Белоблатѣ и Платецѣ сѣт вѣчнѣс и с-хакѣ. и дѣдинѣ. вѣт і рик рик а и вѣт тѣѣа макар мало блатѣ макар велико до Калафата вѣт і рик рик а и на таи блатѣ. цѣо кет солнти вѣт кораба. аспри а вѣт насад аспри еі. и вѣт кола аспри д и вѣт товар на коню аспри в. и вѣт вѣлатнѣс до Северина. макар мало макар велико. вѣт і рик а. е-щеж закланнѣю поставѣѣ вѣт господствами. како по сѣмерти господствами кого иже берет господѣ вѣгъ вѣти господарѣ влашкии земаи. вѣт сѣрдичнаго наода господствами. или вѣт сѣродники господствами. или по грѣскѣх нашех вѣт инопаѣменик. да аще почетет и да подвѣрждит сѣю хрисовол господствами. того господѣ вѣгъ да сѣтрѣрждит и почетет и зхранит вѣз господствѣ егѣ. аще ли поперет и непочтет и нествѣрждит. того господѣ вѣгъ да поперет егѣ и пострамит и вѣнет зае телом а вѣз вѣдѣцим вѣцѣ дѣше егѣ. и да имат вѣчестію сѣз Івѣа. и сѣз Ірїтам и сѣз и-нѣми Івѣема иже вѣзвѣпнше. на господа вѣга и спаса нашего. Іисѣса Христа и крѣвь егѣ на нѣх и на чедѣх нѣх якоже и вѣдет вѣз вѣчки амин. сѣа сѣт свѣдетеліе. жѣпан Драгич кнѣше двѣрник. и жѣпан Нѣ-гое велики двѣрник. и жѣпанѣ Фѣвѣдорѣ велики лѣ-гофет. и жѣпан Драгомѣр велики вѣстѣмарѣ. и жѣпан Радѣа велики спат. и жѣпан Станко велики пѣх. и жѣпан Драгич велики комѣс. и Бладѣ велики стол-ник. и Радѣа велики постелник. и Фѣвѣдорѣ велики лѣгофет (?). и Драгомѣрѣ исписах вѣз славною град Трѣговници мѣснца маиѣа вѣі дна вѣз лѣт 7343:

† ІѠ МѡУСИ ВОЕВОДА МИЛОСТІА БО-ЖІА ГОСПОДИНЬ.

Cu mila lui D-đeŭ *Іonne Moise* voevodŭ, domnŭ a tótă Țerra Ungroromână, fiulŭ mare-lui și pré-bunului **Vladislavŭ** voevodŭ. Dă domnia mea această poruncă a domniei melle sântei mōnăstiri numită **Tisména**, templulŭ și lăcașulŭ pré-santei și pré-blagoslovitei Fecio-rei Mariei, și allŭ cinstitei și gloriosei sélle Adormiri, și egumenulŭ și poveșuitorulŭ cuvên-tătoriei turme a lui Cristŭ *Ieromonachulŭ Eu-stratiŭ*, și tutulorŭ frațilorŭ căți sunt în sânta mōnăstire; *dă domnia mea vama Calafatului că să le fie lorŭ dreptŭ moșă oħavnică, și să iea va-mă de la Calafatŭ, de callŭ aspri 6, și de boŭ 3, și de vacă aspri 2, și de duo oi 1 aspru, și de unŭ sacŭ cu grăŭ aspri 2, și de uă sută bo-*

lovani de sare 3 bolovană, și de uă bute rină aspri 10. **Bistrețulū, Balta albă, și Platețulū** le sunt avere obavnică și moșiă, luândū ei din 10 pesci 1 pesce, și fie ori-ce baltă mică seū mare, pōnē la Calafatū, să ieă din 10 pesci 1 pesce, ero în bălțile sārâte să ieade uă luntre cu pesci aspri 30, și de majă aspri 15, și de carrū aspri 4, și de povarā pe callū aspri 2; ero de la bălțile pōnē la **Severinū**, fie balta măcarū mică măcarū mare, de 10 pesci 1 pesce. Încă și blāstemū aședā domnia mea, cum că dupō mōrtea domniei melle pe cine va allege D-đeū a fi domnū țerrei romānesci, din rodulū ānimei domniei melle, seū din rudeniele domniei melle, seū dupo peccatele nōstre din altā semințīā, dēca va cinsti și va întāri acestū crisovū allū domniei melle, pe acella D-đeū sālū întārescā și sālū cinstescā și sālū pāzescā intru domnia lui, ero de lū va călea și nulū va cinsti și nulū va întāri, pe acella D-đeū sālū calce și sālū rușineze și sālū uccidā, aici cu trupulū, ero în viitorulū vēcū cu suffletulū seū, și sā aibe totū uă parte cu **Iuda** și cu **Ariū**, și cu cei-l-alti **Iudei**, ce aū strigatū assupra Dumneđeului și Māntuitorului nostru Iisusū Cristū: sāngele lui assupra lorū și assupra copiilorū lorū, precumū și va fi în veci, amin. Acestia sunt marturii: jupanū **Drāghici** fostū vornicū, și jupanū **Nēgoe** vel-vornicū, și jupanū **Teodorū** vel-logofētū, și jupanū **Dragomirū** vel-Vistierū, și Jupanū **Radulū** vel-spatarū, și jupanū **Staičo** vel-paharnicū, și jupanū **Drāghici** vel-comisū, și **Badea** vel-stolnicū, și **Radulū** vel-postelnicū. *Essecutorū: Teodorū* vel-logofētū. Și eū **Dragomirū** amū scrisū în *glorioșā cetate Tērgoveștii*, luna Maiū, đioa 12, anulū 7037.

† **Iōnne Moise vovodū** cu mial lui **D-đeū** domnū.

Documente inedite romāne.

No. 32.

(Brānesci), 1622, Aprilū 23, hārtiā.

Actulū, prin care pe de uă parte boierii vel-vornicū Vēlcu, vel-vistiarū Grigoriū și vel-armașū Bunea logofetū, ero pe de altā parte mosteniī (rađași) de la Brānesci Ianotā, Vladū Lifoe, Stanū portārellū și Sērbu, cei de'ntēiu

prin cheltuella edificării și cei de allū duoilea prin accordarea territorialū, concurgū pe bacea de egalitate la fundarea schitulū Velcanii.

(Acestū documentū, prețiosū prin forma sea dramatică și comunicatū noie de către d. N. Filemonū, se aflā la Archiva Statului).

ТИТОРИ ВОЕРИ СКИ ТИТОРИ МОШЕННИ
 ТЪСАИ ВЪЛКЪНИИ: ПАИ УТ БРЪНЪЩИ. ИАНОТЪ.
 ВЪЛКЪЛ ВЕЛ ВОРНЕК: ГРИ-† ВЛАДЪЛ ИФОЪ. СТАНЪ
 ГОРІЪ ВЕЛ ВИСТІЕРЮ: БЪИТЪ ПОРТХРЕЛ. ШЪРЪБЪ.
 ЛОГОФЪТЪЛ ВА АРМАНИ.

ИДИКЪ НОН АЧЕРНЕ МОШЕНИ УТ САТЪА: БРЪНЪЩИ
 КАРЪ ИЪМЪ НЪМНЪС. АДЕВЕРНИМ: КЪ АЧЪСЪ. СКРИСОАРЕ:
 А НОСТРЪ. ПРЕКЪМЪ СЪ СЪ ЦІЪ: КЪ АВЪНЪС. АЪМНЪЛОР:
 ВОЕРИ. ПАИ ВЪЛКЪЛ ГРИГОРІЪ. БЪИТЪ ЛОГОФЪТЪА:
 КЪМНЪРЪТГОРИ. ДЕ МОШНЕ ЛА САТЪА ВЪЛКЪНИЦІА:
 ДЕЛА АЪМНЪЛОР: ПАИ СТАН И СПИИЧЪЛ ДИИ ТЪРГОВИЦІЪ:
 ШИ ПРИМЪКЪНЪСЪСЪ ПЕСТЕ МОШИНА: АЪМНЪЛОР:
 АЪ ВРКАТ ШИ ЛА МОШИНА. НОСТРЪ. ЛА ВЪРФЪА:
 ВЪЛКЪНИИ. ШИ ВЪЗЪНЪС АЧЕЛ ЛОКЪ АША ФРЪМОСЪ:
 АЪ ДАТЪ. АЪМНЕЗЕЪ ГЪНЪС КА СЪ ФАКЪ. СЪФЪНТЪ МЪНЪСТИРЕ:
 ШИ НЕ ФИИИЪС МОШИНА: А АЪМНЪЛОР: АЪ ДИТРЕКАТЪ ПЕ
 В РЕ. ЧИНЕВА ДИИ ВАМЕНИ: А КЪИ ЕСТЕ МОШИНА: ПЕ АЧЕЛ:
 ВЪРФЪ: ФРЪМОСЪ: АЪС СЪСЪС ЧИНЕВЪШ. КЪ ЕСТЕ. А
 НОСТРЪ МОШЕНИЛОР: БРЪНЪЩИ: АЪМНЪЛОР. АЪЗИИ
 АЪ АША АЪ ВЕНИТЪ: ЛА НОН ШИ ИЪС ДИТРЕКАТЪ. МОШИЛОР.
 А АЪМНЪЛОР НОСТРЪ ЕСТЕ МОШИНА. ПЕ АЧЕЛ:
 ВЪРФЪ ЛА ВЪЛКЪНИИ. НОН АЪМЪ СЪСЪС КЪ ЕСТЕ А
 НОСТРЪ. АЪМНЪЛОР: АЪ ЗИСЪ: ИЪ НЕ ВЕЦИ РИИДЕ НОН
 АЧЕЛ ВЪРФЪ. КА СЪ ФАЧЕМЪ ВЪ СЪФЪНТЪ МЪНЪСТИРЕ:
 ДАР НОН. АЪЗИИЪС КА ВА СЪ ФАКЪ СЪФЪНТЪ. МЪНЪСТИРЕ. ИЪМЪ
 АЪ АЪНЪТЪ: ТОЦИ. ШИ АЪМЪ ВОРНИТЪ. ДЕ ВОР ВРЪ СЪ
 НЕ ПРИМЪКЪСЪ ШИ ПЪ НОН: ТИТОРИ: НОН КОМЪ ДА.
 ШИ МАИ МЪАТЪ НЪ НЪМАИ: АЧЕЛ ВЪРФЪ: ДАР:
 АЪМНЪЛОР: АЪ ЗИСЪ НОН НЪ АЕНЪДЪМЪ: ПРЕ ИИМИНЪ:
 ДИИ ЧЕН ЧЕ ВИНЪ: КЪ АЪАГОСТЕ КЪТРЕ АЪМНЕЗЕЪ:
 КЪ АЪМНЕЗЕЪ: АРЕ МЪАТЕ СЪАШЕ: ГЪТИТЕ. КЪРОРА
 АЪПЪ ФАПТЕЛЕЛОР: ЧЕЛЕ БЪНЕ: ДАР НОН АЪЗИИЪС
 АША ИЪМЪ ТОКМИТЪ: КА СЪ НЕ. СКРИЕ ШИ ПРЕ
 НОН ЛА ТИТОРИЧНЕ: ШИ ИЪС СКРИСЪ: ШИ АЪМЪ ДАТЪ
 ДЕ А НОСТРЪ КЪНЪ КОЕ ДЕ ЛА ПИСЪА: ТЪТЪРЪЛЪИ:
 ДЕЛА РЪПЪ. ПЕ АПА ВЪЛКЪНИИ ДИ СЪСЪС ПЪНЪ ЛА ПИ
 СЪАЪ. ГРЪЧИЛОР: ШИ ПЪНЪ ДИ СКЪРЪРА. ВЪИ КЪНИ
 ПЪЛЪИ: ШИ ПЪНЪ ДИ ФЪНТЪНА: СЪРАТЪ: ДИ ХОТА
 РЪА РЪДЪЛЪНИЛОР: ШИ ПЕ АПА. ВЪРЪСЪТЪРІИ ДИ
 ЖОСЪ. ПРИИ ГЪРА ВЪИ ВЪРЪЛЪИ. ШИ ПРИИ. ПОАЛЕЛЕ.

МЭСИЛОРЪ ЛЪП НЪКИФОР: ши прии гсра вжи
 ТИСИ: ши прии подлеле. пздри. прии сатс: пизн
 пржш. ла мзас тЪТЯРЪЛЪН: ла р. . . : ла апа БЪЛ-
 КЪНИ: ши амс датс ачаста: скрпсоре ла мзна. дсм-
 н'клор: воерилор: ка сз ле фне де бснз крединцз.
 ши сз цне: ши фечори ношри: пентрс че
 есте: датз ачастз мошне: кз есте датз: пен-
 трс вечника поменуре: ши не искзанмс: ман жосс:
 пре ансме: ши пшемс: ши децетеле: дн акс:
 де печете: о † зра: мес ап: кг: ши ам скрпс ес
 ПРОКЯ лврофзтса: ши ам датс ном: † ес БРАНЪ
 † ес ИАНОТЪ † ес ВЛАДЪ ЛИФОЪ † ес СТАН:
 портарел: † ес ШЪРБЪ: ес попа ТОЛДЪРЪ: ес
 ПАВЕЛ: стикларс адеверезс: ес СТАН стиклар-
 дю адеверез. ес ШЪРБАНЪ вт БЪЛКАНЯ адеверез.
 ши ам скрпс ес попа ТОЛДЪР вт БЪЛКАНЯ. кс
 зиса лорс. ПЪТРАШК постела вт ТЪРГОВИЦЕ
 адеверез. ВАСИЛЪ постелникс адеверезс. ТЪ-
 НАСЪ постелник вт КОЦЪНИ адеверезс: Ѡ-
 ПРЪ постелник вт СЪТЪНИ адеверезс.

BCU Cluj / Central

No. 33.

Fără locū, 1630, aprilū 27, hărtiū.

Paharniculū Socolū vinde vorniculū Prizea partea sea
 din satulū Gemenele, cu prețulū cu care o cumpერase dela
 postelniculū Preda, adecă 68 de galbeni.

(La Comissiunea Documentale).

† Ес СОКОЛ пех скрпсам ачеста ла мѣс за-
 пис ва сз фѣ ла мзна чинститсаби маі мареаси по-
 стрс жснан ХРЪЗЯ вел ворник ксм сз се цне кз ам
 фост ксмпзрат ес СОКОЛ пех партѣ ПРЪДЪН пост
 фечорса ПЪРЪЛЪСИ ДЕ ЛАЗЪРЪ кхтс лс фост пар-
 тѣ лви дн сат д ЦЕМЕНЛЪ деспрѣ фракци лси а
 патра партѣ ше кс трен рѣмзні пре нсмѣ БОИКО
 ГЛЪВЯ ше КОМАН ше КРЪСТЪ ше кс фечорѣи
 лвр ксм скрне ше д записеле ПРЪДЪН пост карѣ
 мѣс фзкст мѣ де ла мзна лси кзндс мѣс взндст
 пр дснз ачѣа кзндс лс фост аксм пр дсмпелси вор-
 никса ХРЪЗЯ мѣс дат канѣи кзт амс дат
 ес СОКОЛ пех д мзна ПРЪДЪН пре ачест партѣ
 ксм скрне маі ссс днсз канѣи сз сз цне ша-
 ссзече ше вптс де галкѣни ше ам дат ше
 записеле ла мзна дсмпелси ворниксаби каре ам лрст
 ес де ла мзна ПРЪДЪН пост де ксмпзрзторѣ пен-

трс кз лс фост дсмпелси маі болнѣ (?) а ксмпзра
 ачеста ам скрне пис месеца ап. кз влет зсран.

No 34.

Fără locū, 1631, martiū 22, hărtiū.

Boerésa Marga Tăibula lassă prin testamentū la mo-
 năstirea lui Radu-voda casele, în cari își rezervă dreptulū
 de a locui pōnē la mōrte.

(Comissiunea Documentale).

† ВЪ ИМЕ ВТЦА И СЫНА И СВЕТАГО ДЪ-
 ХА ТРОИЦА ЕДИНОСЪЩНА НЕРАЗДЪЛНАМА АМИН
 (In numele Tatălui și allū Fiului și allū Dubu-
 lui Sântū, trinitatea consubstanțiale nedespărțită,
 aminū).

Скрпсам ес жснзѣса МАРГА ТАИБУЛА. а-
 частз карте а мѣ ка сз се цѣе ксм амс дат ши ам
 лзсат. кс вока мѣ ши кс лимса мѣ дснз мортѣ мѣ.
 сз фѣе каса мѣ ши кс тот лвкса кзт се ва алѣце
 сз фѣе. ла свзнта мзнзстире че се кѣмз Света Тро-
 ницз. шнде касте дгрспат домнѣмѣс iw РЯДЪЛ воє-
 вод. дчсз сз шез ес д касз пзнз вои фѣ кс св-
 флет пр дснз мортѣ мѣ сз цѣе свзнта мзнзстирѣ
 ксм зик ман ссс. пр пзринции кзлвгзрѣи дѣ-
 ла мзнзстире. сз мз скрѣе ла свзнта бо-
 жествена (d-deesca) летсргѣе. ши ла помѣ-
 ник. сз мз поменѣскз д кѣѣе. пр чине сз ва ис-
 пити дснз мортѣ мѣ. сз факз алта токмѣлз дн-
 тралт кнп. ачел вм сз фѣе афсрсит. дѣ влздіка і-
 ссс христос. ши сз фѣе блзстемат дѣ тиі (318) све-
 ти отци иже вз НИКЪН. (sântiī părinți de la Ni-
 chea) ші сз фѣе кс ІУДЯ ші кс ЯРІЯ дтрс ш лок.
 кз вѣакн (in veci) амин: ші мзртсргѣе пзринтеле е-
 гсмен МЪЛЪТІЪ доховникса РЯДЪЛА вод. и поп
 РОМАН. и поп НЪКЪЛА. и поп ИВАН, вт света
 петка (de la sânta vinere). и поп ФАНЯСІЪ вт
 свети ИЛІЪ. и поп ПЪТРИКЯ. и поп ЯРЪСНІЪ. и
 Лембери шелар. и ДЯМІАН. и аз стари (eū be-
 trānū) ВФРЕМ лвг вт ТРЪГОВИЦЕ. пис месеца
 Мартѣе кс дни влет зсран.